

STORTINGET

Innst. 522 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 62 L (2024–2025)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i folkerregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Finansdepartementet foreslår å endre særreglene om bosted i folkerregisterloven og skatteloven for medlemmer av Stortinget og regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor. Departementet foreslår at endrede særregler om skattemessig bosted for denne persongruppen inntas som ny § 3-5 i skatteloven. Det foreslås også endringer i reglene for skattefri pendlerbolig for stortingsrepresentanter mv. og endringer i regelen om skattefri bruk av statsministerboligen. Disse reglene er foreslått inntatt som ny § 5-16 i skatteloven.

Forslagene følger opp anmodningsvedtak nr. 857 for 2023 fra Stortinget, jf. Innst. 499 (2022–2023) fra Stortingets presidentskap, og Representantordningsutvalgets rapporter, Dokument 18 (2021–2022) og Dokument 18 (2022–2023).

Forslagene til endringer i bostedsreglene bringer særreglene nærmere de alminnelige reglene om bostedsregistrering og skattemessig bosted for personer som pendler mellom to eller flere boliger. I særreglene foreslås det likevel å videreføre lempeligere krav til bopligsituasjonen på hjemstedet og til avstanden mellom

boligene. Det foreslås også en videre adgang til å pendle til en fullverdig pendlerbolig (selvstendig bolig) enn det som følger av de alminnelige pendlerreglene.

I særreglene om bosted i ny § 3-5 i skatteloven og folkerregisterloven § 5-4 foreslås det å lovfeste et krav om at det skal være minst 50 kilometer mellom boligen på hjemstedet og arbeidsstedet.

Videre foreslås det strengere krav til å disponere egen privat bolig på hjemstedet enn det som følger av gjeldende særregler. Det foreslås nærmere regler for når en anses å disponere boligen ved blant annet delvis utleie av eid bolig.

Det foreslås videre at representanten mv. med husstand må disponere en «fullverdig bolig» på hjemstedet gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår. Det innebærer at boligen må oppfylle visse objektive krav for å anses som en «fullverdig bolig».

Gjeldende adgang i skatteregelveverket til å flytte fra opprinnelig bolig og fortsatt være omfattet av særregelen foreslås lovfestet både i skatteloven og folkerregisterloven. I tillegg åpnes det for at representanter mv. som er bosatt i Oslo-området, på nærmere vilkår kan etablere seg i en annen bolig mer enn 50 kilometer fra arbeidsstedet og bli omfattet av særreglene om bosted.

Det foreslås en egen særlig bostedsregel i skatteloven og i folkerregisterloven for statsministeren med ektefelle og barn i felles husstand.

Det foreslås endringer i vilkårene for skattefri bruk av pendlerbolig og i regelen for skattefri bruk av statsministerboligen. For stortingsrepresentanter mv. foreslås det å regulere adgang til utleie av deler av boligen på hjemstedet, uten at fri pendlerbolig blir skattepliktig. Samtidig foreslås det at bruken av statsministerboligen skal være skattefri uavhengig av om statsministeren disponerer egen privat bolig i tillegg.

Det foreslås at gjeldende særregel om at stortingsrepresentanters besøksreiser til hjemmet skattemessig klassifiseres som yrkesreiser, utvides til å omfatte regjeringsmedlemmer, statssekretærer og politiske rådgivere.

Forslagene vil gi et mer forutsigbart og praktikabelt regelverk for både de skattepliktige og arbeidsgivere som administrerer pendlerboligordningene. Forslagene vil innebære noen økte administrative kostnader for folkeregistermyndigheten.

Departementet viser til forslag til ny § 3-5 og ny § 5-16 i skatteloven og til forslag til endringer i folkeregisterloven § 5-4. I tillegg legges det opp til nærmere regulering i forskrift til skatteloven og forskrift til folkeregisterloven.

Det foreslås at endringene skal tre i kraft 1. oktober 2025.

For enkelthets skyld benyttes i proposisjonen i hovedsak «representant mv.» som fellesbenevnelse på «medlemmer av Stortinget og regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor».

1.2 Proposisjonens inndeling

Proposisjonen har videre nærmere omtale av bakgrunn (kapittel 2), gjeldende rett (kapittel 3), høringen (kapittel 4), utforming av særlige bostedsregler for stortingsrepresentanter mv. (kapittel 5), endringer i andre skatteregler for representanter mv. (kapittel 6), særlig regulering av bruk av statsministerboligen (kapittel 7), økonomiske og administrative konsekvenser (kapittel 8) samt merknader til de enkelte bestemmelsene (kapittel 9).

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eigil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Bjørnar Skjæran, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Emilie Mehl, Ole André Myhrvold og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Sigrid Zurbuchen Heiberg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, er positiv til at reglene om bosted og pendling for stortingsrepresentanter og regjeringsapparatet presiseres. Et tydelig re-

gelverk vil bidra til forutsigbarhet, åpenhet og klarhet i reglene.

Komiteen legger vekt på at ordningene skal være nøkterne og gi nødvendig tilrettelegging, slik at verv som folkevalgt og landets politiske ledelse kan utøves på en god måte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i forslaget til nye regler for pendling og bosted legges opp til en mer presis og forutsigbar ordning. Det er positivt.

2.2 Utforming av særlige bostedsregler

2.2.1 BEHOVET FOR SÆRREGLER

Komiteen slutter seg til punkt 5.1.4 i proposisjonen om behovet for særregler.

Komiteen vil understreke at folkevalgte verv på vesentlige punkter skiller seg fra et vanlig arbeidsforhold. Hensynet til demokratisk representasjon tilsier at personer med svært forskjellig livssituasjon må kunne utøve vervet som stortingsrepresentant og arbeide i regjeringsapparatet. En representant kan ikke tre ut av vervet før valgperioden er over, og må kunne opprettholde tilknytningen til sitt valgdistrikt gjennom hele funksjonstiden, uavhengig av avstanden til Stortinget. Representanter og medlemmer av regjeringsapparatet vil også noen ganger komme i situasjoner som krever særlige forholdsregler for å ivareta personlig sikkerhet.

Komiteen viser til at forslaget i proposisjonen medfører innstramminger i kravene for å ha rett til skattefri pendlerbolig, herunder i kravene om kostnader på hjemstedet, om hva det innebærer å disponere bolig, og til utforming av boligen på hjemstedet.

Komiteen viser til at proposisjonen slår fast at representanter mv. fortsatt kan velge enten å benytte de alminnelige reglene eller særreglene.

Komiteen merker seg at flere av høringsinstansene etterspør klargjøring og forenkling også i de alminnelige pendlerreglene, og at departementet anerkjenner at det kan være behov for dette.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå de alminnelige skattereglene for pendlere og utrede forslag til forenkling og klargjøring av regelverket.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at det stilles krav om 50 kilometer avstand mellom hjemsted og arbeidssted for stortingsrepresentanter, mens vanlige arbeidstakere normalt må ha 100 kilometer for å anses som pendlere. Videre gis stortingsrepresentanter mv. en langt videre

adgang til å pendle til en fullt utstyrt pendlerbolig sammenlignet med hva som gjelder for ordinære arbeidstakere. I tillegg stilles det vesentlig lempeligere krav til boligsituasjonen på hjemstedet for stortingsrepresentanter enn det som kreves for ordinære pendlere i tilsvarende situasjon.

Disse medlemmer mener vi må ha et regelverk som sikrer at representanter fra hele landet kan delta i det politiske arbeidet på storting og i regjering, men at dette ikke må innebære urimelige særfordeler.

Disse medlemmer vil påpeke problemet med at stortingsrepresentanter mv. kan motta skattefri pendlerbolig samtidig som de eier bolig i Oslo-området. Disse medlemmer mener at et prinsipp for pendlerboligordningen må være at representanter som selv, eller deres ektefelle/samboer, eier eller disponerer bolig innenfor avstandskravet til arbeidsstedet, ikke skal kunne tildeles pendlerbolig eller motta skattefri dekning av merkostnader ved pendling. Disse medlemmer mener at unntak fra dette prinsippet kun bør kunne gis i helt særskilte tilfeller der det foreligger dokumentert behov. Disse medlemmer anser dette som en nødvendig innstramming for å sikre at pendlerboligordningen kun kommer dem til gode som reelt ikke har tilgang til bolig nær arbeidsstedet, og for å styrke tilliten til at skattebetalernes midler forvaltes på en forsvarlig måte.

Disse medlemmer viser til at stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer allerede har høy godtgjørelse som langt overstiger det de fleste innbyggere tjener. Disse medlemmer mener det også må tas med i vurderingen av pendler- og bostedsregler.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer og andre forskrifter som sikrer at stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer, statssekretærer og politiske rådgivere, eller deres ektefelle/samboer, som eier eller disponerer bolig innenfor avstandskravet til arbeidsstedet, ikke kan oppnå pendlerstatus uten dokumentert særskilt behov.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen i Prop. 62 L (2024–2025) foreslår endringer i særreglene om bosted for stortingsrepresentanter mv. og skatteregler for pendlerboliger. Dette medlem anerkjenner at forslaget tar noen skritt i riktig retning for å bringe særreglene nærmere de alminnelige reglene som gjelder for vanlige arbeidstakere.

Dette medlem mener prinsipielt at et grunnleggende utgangspunkt er at folkevalgte og andre toppolitikere ikke skal rykke fra folk som har valgt dem/oss, og viser til at Representantordningsutvalget og Stortingets presidentskap har lagt til grunn et prinsipp om at «Stortingets ordninger for stortingsrepresentanter skal være rimelige sammenlignet med ytelser og velferdsordnin-

ger i samfunnet for øvrig» (Innst. 499 S (2022–2023)). Dette medlem vil påpeke at forslaget til nye pendlerregler fremdeles gir politikere betydelige privilegier sammenlignet med andre pendlere.

Ordinære pendlere har også siden det ble vedtatt under regjeringen Solberg i 2018 hatt begrensninger i retten til pendlerfradrag dersom man har bodd og arbeidet på samme plass mer enn 24 måneder, begrensninger som dette medlem mener er urimelige, og derfor bør fjernes.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve tidsbegrensningen på 24 måneder for fradragsrett for merkostnader til kost og losji for pendlere.»

Dette medlem viser til at regelverket for pendlerboliger og bostedsregistrering har vært kilde til flere skandaler de siste årene, og at det har kommet frem omfattende uklarhet og hull i regelverket. Dette medlem mener at tilliten til politikere og de folkevalgte undergraves når politikere vedtar regler for seg selv som er urimelig gunstige, sammenlignet med ordningene for befolkningen for øvrig, og at dette representerer en uheldig privilegiumkultur.

Dette medlem viser for øvrig til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen, Sofie Marhaug, Seher Aydar, Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund og Hege Bae Nyholt om oppdatering av regelverket for Stortingets pendlerboliger i Dokument 8:34 S (2021–2022), jf. Innst. 115 S (2021–2022), og til høringsvar fra Rødts stortingsgruppe til behandlingen av Rapport fra Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (Representantordningsutvalget i Dokument 18 (2022–2023)).

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer og andre forskrifter som bidrar til at regelverket rundt bosted og pendling for stortingsrepresentanter mv. ikke er urimelig sammenlignet med ordninger i samfunnet for øvrig, med sikte på full harmonisering med regelverket som gjelder for vanlige arbeidstakere.»

2.2.2 SAMMENHENGEN MELLOM REGISTRERT BOSTED I FOLKEREISTERET OG SKATTEMESSIG BOSTED

Komiteen slutter seg til punkt 5.2.3 i proposisjonen om sammenhengen mellom registrert bosted i Folkeregisteret og skattemessig bosted.

Komiteen viser til at det i hovedsak foreslås like særregler for bosted i skattelov og folkeregisterlov.

Det legges opp til at de nye reglene for tildeling av pendlerbolig skal samsvare med skatte- og folkeregisterregelverket.

2.2.3 KRAV OM OPPHOLD UTENFOR HJEMMET OG AVSTAND TIL ARBEIDSSTED

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at Representantordningsutvalget foreslo å øke avstandskravet fra 40 til 50 kilometer, begrunnet med forbedringer i veier og kollektivtilbud. Samtidig pekte utvalget på at individuelle forhold kunne tilsi unntak fra avstandskravet. I høringsforslaget til nye skatteregler var det lagt opp til unntak på grunn av alder, uførhet eller helsetilstand. I det endelige forslaget er adgangen til å søke om unntak og skattefritak tatt bort av forenklingshensyn.

Flertallet er enig med departementet i at slike unntaksregler kan føre til ulik behandling og mindre forutsigbarhet, og derfor ikke er en hensiktsmessig løsning. Flertallet mener at ved å opprettholde dagens avstandsgrense vil de forholdene unntaksregler var ment å fange opp, i større grad ivaretas gjennom hovedregelen.

Flertallet mener hensynet til at personer med ulik livssituasjon, helse og bosted kan utøve verv på Stortinget og i regjeringsapparatet på en god måte, tilsi at dagens avstandskrav på 40 kilometer bør beholdes når adgangen til å søke unntak tas bort. Det er fortsatt betydelige variasjoner i reisetid og kollektivdekning i det aktuelle området. Representanter og medlemmer av regjeringsapparatet må også regne med uforutsigbart arbeid kvelder og helger, hvor transportmulighetene kan være begrenset.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Skatteloven § 3-5 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 40 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.

Folkeregisterloven § 5-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 40 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.»

Med unntak for forslaget om å sette avstandskravet til 50 km, og begrunnelsen for dette, slutter flertallet seg for øvrig til punkt 5.3.4 i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti foreslår i tråd med proposisjonen å sette avstandskravet til 50 km, og fremmer følgende forslag:

«Skatteloven § 3-5 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 50 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.

Folkeregisterloven § 5-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 50 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ser behov for unntak fra avstandskravet i særskilte tilfeller. Disse medlemmer slutter seg for øvrig til punkt 5.3.4 i proposisjonen om krav om opphold utenfor hjemmet og avstand til arbeidsstedet.

Disse medlemmer viser til at et samlet presidentskap i Innst. 499 (2022–2023) foreslo at det burde være en unntaksregel fra avstandskravet i særskilte tilfeller. Departementet har ikke foreslått en slik unntaksbestemmelse, blant annet på bakgrunn av at sikkerhetsmessige hensyn er ivaretatt i annet lovverk, og fordi departementet mener at andre særskilte behov bør ivaretas gjennom andre ordninger. Disse medlemmer er enig med departementet og Skattedirektoratet i at behovet må antas å være lite dersom avstandskravet settes til 50 kilometer. Samtidig mener disse medlemmer at det kan være særskilte tilfeller hvor selve reisen til arbeidsstedet kan være til hinder for å kunne utøve vervet sitt som stortingsrepresentant, eksempelvis for representanter som gjennomgår krevende sykdomsbehandling. Derfor mener disse medlemmer at det bør åpnes for en ordning der det kan innvilges midlertidig unntak fra avstandskravet i særlige tilfeller, basert på en søknadsbasert ordning til presidentskapet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til unntaksregel fra avstandskravet som skal gjelde i særskilte tilfeller i særreglene for stortingsrepresentanter mv. om bosted i skatte- og folkeregisterregelverket.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti slutter seg til punkt 5.3.4 i proposisjonen om krav om opphold utenfor hjemmet og avstand til arbeidsstedet.

2.2.4 KRAV OM Å DISPONERE EGEN BOLIG

Komiteen slutter seg til punkt 5.4.3 i proposisjonen om krav om å disponere egen bolig.

Komiteen viser til at kravet om å disponere en eid eller leid bolig på hjemstedet skjerpes i forslaget. Representantens private bolig på hjemstedet må disponeres eksklusivt av representant og dennes husstand alle dager i uken. Dette tilsvarer disponeringskravet i de alminnelige reglene.

Komiteen viser til at det etableres klare regler for utleie. Ved delvis utleie må representanten disponere minst halvparten av boligen, beregnet etter utleieverdi. Det er også fastsatt ytterligere krav, blant annet til boligens areal.

2.2.5 KRAV TIL BOLIGEN PÅ HJEMSTEDET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til forslaget om at representanten må ha en fullverdig bolig på hjemstedet. Dette innebærer ifølge proposisjonen at boligen må ha minst 35 kvadratmeter bruksareal, være låsbar og ha innlagt vann og avløp. Boligen må videre inneholde bad, kjøkken og et sted å sove, som ikke er felles med andre boliger. Ved utleie økes arealkravet med 20 kvadratmeter per leietaker. Flertallet støtter dette.

Flertallet er enig i at et rom i et bofellesskap på gitte vilkår kan betraktes som en fullverdig bolig i første funksjonsperiode. Et slikt tidsbegrenset unntak legger til rette for at studenter og unge etablert i små boliger også kan pendle. Kravet om at personer som velges til faste representanter, må være etablert i bofellesskapet eller en liten leilighet minst seks måneder for tiltredelse, er likevel for strengt. Dette kravet vil føre til at ordningen ikke virker etter hensikten.

Seks måneders botid innebærer at personen senest må flytte inn i boligen i april. Nye studenter vil ikke være kjent med hvor de skal studere eller bo før i juli, når opp-taket til studiene blir kunngjort. Dessuten kan også representanter måtte tiltre på kort varsel, for eksempel ved et uventet valgresultat eller forsinkelse i valgoppgjøret.

Flertallet presiserer at særordningene for personer som er etablert i små boliger eller bofellesskap, skal praktiseres likt, uten et eget botidskrav for representanter.

Med endringen beskrevet ovenfor slutter flertallet seg for øvrig til punkt 5.5.4 i proposisjonen om krav til boligen på hjemstedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og

Kristelig Folkeparti slutter seg til punkt 5.5.4 i proposisjonen om krav til boligen på hjemstedet.

2.2.6 KRAV OM UTGIFTER TIL BOLIGEN PÅ HJEMSTEDET

Komiteen støtter forslaget om at representanter må ha utgifter til enten å eie eller leie en bolig på alminnelig vilkår som en forutsetning for å ha skattefri pendlerbolig, og at representanten må ha en forholdsmessig andel av utgiftene i et bofellesskap.

Komiteen slutter seg også for øvrig til punkt 5.6.3 i proposisjonen om utgifter til boligen på hjemstedet.

2.2.7 KRAV OM BESØKSHYPPIGHET

Komiteen støtter forslaget om å stille krav om minst tre hjemreiser i året for at boligen på hjemstedet skal kvalifisere som bosted etter særreglene. Det tilsvarer kravet for familiependlere i de alminnelige reglene.

Komiteen slutter seg også for øvrig til punkt 5.7.4 i proposisjonen om besøkshyppighet.

2.2.8 FLYTTING

Komiteen viser til forslaget om at fire begrunnelser skal kvalifisere for å flytte ut fra avstandskravet og få pendlerstatus etter særreglene. Komiteen støtter dette, men presiserer at hjemdistrikt skal forstås som fylke og nærliggende områder, ikke kommune.

Med endringen beskrevet ovenfor slutter komiteen seg for øvrig til punkt 5.8.4 i proposisjonen om flytting.

2.3 Endringer i andre skatteregler for representanter mv.

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger og forslag i proposisjonen kapittel 6 om særskilt hjemmel for skattefri pendlerbolig og endringer i særreglene om representanters besøksreiser.

2.4 Særlig regulering av bruk av statsministerboligen

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger og forslag i proposisjonen kapittel 7 om endring i reglene om skattefri bruk av statsministerbolig og endringer i reglene om bosted for statsministeren.

3. Uttalelse fra Stortingets presidentskap

Komiteen har forelagt utkast til innstilling for Stortingets presidentskap til uttalelse. Uttalelsen ble avgitt i brev av 28. mai 2025 fra Stortingets president:

«Jeg viser til brev fra finanskomiteen 28. mai 2025 med vedlagt utkast til innstilling i sak om endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv). Presidentskapet har drøftet saken i møte 28. mai 2025 og har følgende uttalelse til utkastet:

Regjeringens forslag til særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv. i folkeregisterloven og skatteloven er lagt frem i Prop. 62 L (2024–2025). Stortingets behandling av dette lovforslaget er et viktig premiss for reguleringen av pendlerboligtildeling til stortingsrepresentanter i ny representantytelseslov, som presidentskapet skal legge frem for Stortinget før sommeren.

I Innst. 499 S (2022–2023) om de to rapportene fra Representantordningsutvalget ga presidentskapet uttrykk for at det var enig i Representantordningsutvalgets forslag om å heve avstandskravet fra 40 til 50 km. Stortinget sluttet seg enstemmig til presidentskapets merknader og vedtok å be presidentskapet følge opp i tråd med det i arbeidet med ny representantytelseslov:

Presidentskapet viser videre til at utvalget har foreslått å øke avstandskravet fra 40 km til 50 km. Presidentskapet slutter seg til utvalgets forslag og viser til at dagens grense på 40 km har eksistert i ulike varianter siden 1950-tallet. Siden den gang har det skjedd store endringer i både veinettet og kollektivtilbudet. En ordning med mulighet for å søke presidentskapet om unntak fra avstandskravet vil bli vurdert.

Presidentskapets flertall, president Masud Gharahkhani, første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke og fjerde visepresident Kari Henriksen, tar til etterretning at flertallet i finanskomiteen i den foreløpig avgitte innstillingen mener at en rekke hensyn taler for å videreføre dagens krav til avstand på 40 kilometer mellom hjemsted og Stortinget for at en stortingsrepresentant kan ha skattemessig bosted som pendler. Ettersom det bør være parallellitet mellom Stortingets regler for tildeling av pendlerboliger og reglene om skattemessig bosted, vil presidentskapets flertall som følge av finanskomiteens behandling foreslå at avstandskravet i representantytelsesloven settes til 40 km.

Presidentskapets mindretall, tredje visepresident Morten Wold og femte visepresident Ingrid Fiskaa, står fast ved Stortingets vedtak ved behandlingen av Innst. 499 S (2022–2023) om at avstandskravet økes til 50 kilometer, både i bostedsreglene i skatteloven og folkeregisterloven og i den nye representantytelsesloven. Et avstandskrav på 50 kilometer vil bringe kravet nærmere det som normalt gjelder for andre pendlere.

Presidentskapets medlemmer viser for øvrig til partiens merknader i finanskomiteens utkast til innstilling til Prop. 62 L (2024–2025), og har ingen ytterligere merknader.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Skatteloven § 3-5 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 50 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.

Folkeregisterloven § 5-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Denne boligen må ligge minst 50 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til unntaksregel fra avstandskravet som skal gjelde i særskilte tilfeller i særreglene for stortingsrepresentanter mv. om bosted i skatte- og folkeregisterregelverket.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer og andre forskrifter som sikrer at stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer, statssekretærer og politiske rådgivere, eller deres ektefelle/samboer, som eier eller disponerer bolig innenfor avstandskravet til arbeidsstedet, ikke kan oppnå pendlerstatus uten dokumentert særskilt behov.

Forslag fra Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve tidsbegrensningen på 24 måneder for fradragsrett for merkostnader til kost og losji for pendlere.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer og andre forskrifter som bidrar til at regelverket rundt bosted og pendling for stortingsrepresentanter mv. ikke er urimelig sammenlignet med ordninger i samfunnet for øvrig, med sikte på full harmonisering med regelverket som gjelder for vanlige arbeidstakere.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med følgende unntak: Skatteloven § 3-5 første ledd tredje punktum og folkeregisterloven § 5-4 første ledd tredje punktum fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i folkeregisterloven og skatteloven (særlige bostedsregler og pendlerregler for stortingsrepresentanter mv.)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 3-1 sjette ledd oppheves. Nåværende syvende og åttende ledd blir sjette og syvende ledd.

Ny § 3-5 skal lyde:

§ 3-5 *Særregler for medlemmer av Stortinget og regjeringen mv.*

(1) *Medlemmer av Stortinget og regjeringen som må oppholde seg utenfor hjemmet som følge av det politiske vervet, kan beholde denne boligen som bosted. Det samme gjelder for statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor. Denne boligen må ligge minst 40 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.*

(2) *Ektefelle og barn i personens husstand skal anses bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til boligen.*

(3) *Ved flytting til en annen bolig som også oppfyller avstandskravet, kan personen med husstand anses bosatt der på samme vilkår. Personer nevnt i første ledd som i løpet av funksjonsperioden etablerer seg i en slik bolig som oppfyller avstandskravet, kan på nærmere vilkår anses bosatt der.*

(4) *Opphold i statsministerboligen endrer ikke bostedet så lenge statsministeren også disponerer en egen privat bolig gjennom et reelt eie- eller leieforhold. Ektefelle og barn i statsministerens husstand skal anses bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til den private boligen.*

(5) *Departementet kan gi forskrift om kravene til å disponere bolig, herunder besøkshyppighet, kravene til fullverdig bolig og vilkårene for adgangen etter tredje ledd*

andre punktum til å etablere bosted under funksjonsperioden.

(6) *Departementet kan gi forskrift om at personer som nevnt i første og tredje ledd kan frasi seg skattefordeler som gjelder for bosatte i Finnmark eller Nord-Troms.*

§ 5-15 første ledd bokstav n oppheves. Nåværende første ledd bokstav o til r blir bokstav n til q.

Ny § 5-16 skal lyde:

§ 5-16 *Fri bolig for medlemmer av Stortinget og regjeringen mv.*

(1) *Som inntekt regnes ikke fordel ved fri bolig til medlemmer av Stortinget og regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor. Fritaket gjelder bare så lenge personen har en annen bolig som utgjør bosted etter § 3-5. Ved utleie av denne boligen gjelder fritaket bare så lenge inntekten er skattefri etter § 7-2 første ledd bokstav a.*

(2) *Som inntekt regnes ikke fordel ved statsministerens private bruk av statsministerboligen.*

II

I lov 9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering skal § 5-4 lyde:

§ 5-4 *Medlemmer av Stortinget og regjeringen mv.*

Medlemmer av Stortinget og regjeringen som må oppholde seg utenfor registrert bosted som følge av det politiske vervet, kan beholde denne boligen som registrert bosted. Det samme gjelder for statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor. Denne boligen må ligge minst 40 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår.

Ektefelle og barn i personens husstand skal være registrert bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til boligen.

Ved flytting til annen bolig som også oppfyller avstandskravet, kan personen med husstand registreres der på samme vilkår. Personer nevnt i første ledd som i løpet av funksjonsperioden etablerer seg i en slik bolig som oppfyller avstandskravet, kan på nærmere vilkår registreres bosatt der.

Opphold i statsministerboligen endrer ikke registrert bosted så lenge statsministeren disponerer en egen privat bolig gjennom et reelt eie- eller leieforhold. Ektefelle og barn i statsministerens husstand anses bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til den private boligen.

Departementet kan gi forskrift om kravene til å disponere bolig, herunder besøkshyppighet, kravene til fullverdig bolig og vilkårene for adgangen etter tredje ledd andre punktum til å etablere bosted under funksjonsperioden.

III

Loven trer i kraft 1. oktober 2025.

B.

Stortinget ber regjeringen gjennomgå de alminnelige skattereglene for pendlere og utrede forslag til forenkling og klargjøring av regelverket.

Oslo, i finanskomiteen, den 3. juni 2025

Tuva Moflag

leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører

**DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2979-

Dato
8. mai 2025

Prop. 62 L (2024-2025). Endringer i folkeregisterloven og skatteloven - spørsmål fra saksordførere

Jeg viser til brev 5. mai 2025 fra Stortingets finanskomite ved saksordfører Heidi Nordby Lunde.

Norby Lunde stiller følgende spørsmål:

Hva vil være konsekvensene av å oppheve folkeregisterloven § 5-2 (om at ektefeller må registreres med samme bosted)?

Bakgrunn for spørsmålet:

Kommuneloven § 7-2 og Sameloven § 2-7 har krav om boplikt for å tre inn i folkevalgt verv og for å stille til valg til Sametinget. Kravet om felles bosted mellom ektefeller skaper problemer for personer som ønsker å flytte for å tre inn i et verv eller stille til valg. Personen kan i utgangspunktet ikke flytte, med mindre ektefellen flytter med. En slik begrensning vil ikke gjelde dersom paret var forblitt ugift.

Dersom departementet har til hensikt å se nærmere på mulige løsninger, bes det opplyst i svaret.

Svar

Bostedsregistrering i Folkeregisteret av ektepar er basert på en hovedregel om at så lenge paret har et felles hjem, anses dette hjemmet som deres folkeregistrerte bosted. Det gjelder selv om den ene ektefellen oppholder seg mest i en annen kommune og anser seg for å bo

der. Det er lang tradisjon og praksis for at ektefeller som lever sammen og har felles hjem, registreres som bosatt på samme adresse.

Folkeregisterets opplysninger om hvor en person er bosatt, skal i utgangspunktet gjenspeile de reelle forhold, og det er ikke slik at den enkelte kan bestemme selv hvor det er mest hensiktsmessig å være registrert bosatt. Ektefeller som ikke er separert, bor vanligvis sammen. Hvis ekteskapet består og paret har et felles hjem, er det en klar presumsjon for at dette også er stedet de faktisk bor.

Dersom ektefeller velger å ikke bo sammen, skal de registreres på hver sin adresse i Folkeregisteret hvis deres felles hjem er oppløst og den ene har flyttet ut. Et vilkår er da at de ikke lenger har felles bolig. Ektefeller som aldri har etablert et felles hjem, vil også kunne ha forskjellig bostedsadresse. I tilfeller hvor den ene ektefellen på grunn av arbeid må oppholde seg utenfor det felles hjem og pendle mellom to boliger, er det egne regler om bostedsregistrering og skattemessig bosted. For stortingsrepresentanter mv. innebærer de særlige bostedsreglene at de i utgangspunktet kan beholde den folkeregistrerte bostedsadressen de hadde før tiltredelsen, samtidig som ektefelle og barn ikke anses bosatt der hvis de har særlig svak tilknytning til den boligen.

Det er mange rettsvirkninger som er knyttet til folkeregistrert bosted, og reglene om skattemessig bosted for ektefeller er parallelle med bostedsreglene i folkeregisterloven. Det er ikke hensiktsmessig med forskjellige regler for bostedsregistrering i Folkeregisteret og bosted i skattemessig betydning. En eventuell endring av reglene om bostedsregistrering av ektefeller, vil få konsekvenser for blant annet skatteregler som knytter rettsvirkninger til skattemessig bosted. Det gjelder for eksempel reglene om fradrag for utgifter ved pendling, formuesskatt av primærbolig og gevinstbeskatning ved salg av bolig.

Også på andre områder knyttes det rettsvirkninger til registrert bosted, f.eks. i forbindelse med boplikt som vilkår for konsesjon. Det har ved enkelte tidligere anledninger kommet opp spørsmål der en gift person ønsker å være formelt bostedsregistrert på et annet sted enn der vedkommende faktisk bor sammen med ektefellen, for å kunne oppfylle konsesjonsvilkår om boplikt knyttet til landbrukseiendom.

Finansminister Slagsvold Vedum har besvart to spørsmål fra Stortinget om bostedsregistrering av ektefeller (spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 2488 for 2024 og nr. 801 for 2025).

Bakgrunnen for begge de to spørsmålene var saken om ny finansråd i Bergen. Kommuneloven oppstiller et krav om boplikt for personer i en slik stilling og henviser til folkeregisterregelverket. Det er ikke tilstrekkelig å pendle til kommunen. I svaret fra finansminister Slagsvold Vedum ble det vist til at det faller utenfor finansministerens ansvarsområde å uttale seg om kommunelovens regler om ubetinget boplikt for personer i slike stillinger.

I september 2024 henvendte byrådslederen i Bergen seg til Finansdepartementet i anledning den saken, og ba om at det ble vurdert endringer i folkeregisterregelverket for å ivareta den fleksibiliteten parlamentarisk styrte kommuner forventer. Finansdepartementet viste i sitt svar til begrunnelsen for reglene om registrering i Folkeregisteret av bosted for ektefeller. Samtidig skrev departementet:

«Finansdepartementet har videresendt byrådslederens brev til Kommunal- og distriktsdepartementet, som har ansvaret for kommuneloven. Kravet om ubetinget boplikt og bostedsregistrering i Folkeregisteret følger av kommuneloven, og det vil være opp til Kommunal- og distriktsdepartementet å vurdere behov for eventuelle endringer i kommuneloven av hensyn til den fleksibiliteten eller dispensasjonsmuligheten Bergen kommune etterlyser for parlamentarisk styrte kommuner.»

Kommunal- og distriktsdepartementet opplyste i brev 25. oktober 2024 til Bergen kommune at de ikke vurderte det som aktuelt å gjøre endringer i valgbarhetsreglene etter valgloven eller kommuneloven.

En eventuell endring av reglene om bostedsregistrering av ektefeller i folkeregisterloven vil reise en rekke spørsmål og få konsekvenser for flere rettsområder. Konsekvensene av en eventuell slik endring må derfor utredes. På nåværende tidspunkt foreligger det ikke planer om å vurdere en slik endring.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Jens Stoltenberg". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Jens Stoltenberg

**DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2979-

Dato
12. mai 2025

Spørsmål til Prop. 62 L (2024-2025). Endringer i folkeregisterloven og skatteloven. Spørsmål fra saksordfører

Jeg viser til brev 8. mai 2025 fra Stortingets finanskomite ved saksordfører Heidi Nordby Lunde.

Nordby Lunde stiller følgende spørsmål:

«Folkeregisterforskriften § 5-1-4 tillater studenter å registrere bosted på studiestedet, uten krav til boligen. Vil en student som tiltrer regjeringsapparatet kunne opprettholde bosted på studiestedet i en overgangsperiode under denne bestemmelsen, inntil vedkommende har skaffet seg et bosted som oppfyller kravene til areal mv. under særreglene?»

Svar

Studenter kan velge om de vil være bostedsregistrert på studiestedet eller for eksempel i foreldrehjemmet, jf. folkeregisterforskriften § 5-1-4. Bestemmelsen forutsetter at personen er i en studiesituasjon og at utdanning er hovedbeskjeftigelsen.

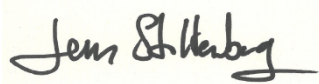
En student som er bostedsregistrert på studiestedet og flytter til Oslo-området for å tiltre som politiker i regjeringsapparatet, vil kunne beholde bostedsregistreringen på studiestedet dersom vilkårene i den særlige bostedsregelen i folkeregisterloven § 5-4 er oppfylt. I henhold til slik regelen nå er foreslått i Prop. 62 L betyr det at boligen på studiestedet må ligge minst 50 kilometer fra arbeidsstedet, være fullverdig og disponeres gjennom et reelt eie- eller leieforhold på alminnelige vilkår. Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av innholdet i vilkårene.

I tillegg er det foreslått to særordninger som kan være aktuelle for studenter, jf. punkt 5.5.4 i proposisjonen. Det foreslås for det første å forskriftsfeste et unntak for representanter mv. som er etablert i mindre boliger (enn kravet på 35 kvm.). Unntaket knytter seg til arealkravet, det må fortsatt være en låsbar boenhet med eksklusiv råderett til bad, kjøkken og et sted å sove. Etter forslaget skal unntaksbestemmelsen gjelde for den første funksjonsperioden, og for stortingsrepresentanter er det også krav om seks måneders botid i den aktuelle boligen før tiltredelsen. Dette kravet til botid er ikke foreslått gjort gjeldende for politikere i regjeringsapparatet.

For det andre foreslås det å forskriftsfeste en særordning for representant mv. som er etablert i bofellesskap, for eksempel et studentkollektiv. Også her foreslås det at ordningen kun skal gjelde den første funksjonsperioden. For stortingsrepresentanter (men ikke for politikere i regjeringsapparatet) foreslås det også et krav om seks måneders botid i bofellesskapet før tiltredelse.

Det vises til nærmere omtale av disse to særordningene i Prop. 62 L.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Jens Stoltenberg". The signature is written in a cursive, flowing style with a prominent loop at the end.

Jens Stoltenberg

